



W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·



# BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

# GONIEC CZESTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

**Cena prenumeraty:** Miesięcznie z przesyłką pocztową i odpowiadaniem do domu 450 mk. Dla odbierających piśmie na miejscu 400 marek. Cena pojedynczego numeru 20 marek.

**Ceny ogłoszeń:** Za wiersz nonperelowy jednokolumnowy na I kolumnie 80 marek, na II i III kolumnie 70 marek, na IV kolumnie 60 marek. Drobne ogłoszenia po 20 mk. za wiersz. Najtańsze ogłoszenie 100 mk.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10—2 po poł. Reklamiści nadstawiają redakcji nie swata.

**Adres Redakcji i Administracji:** CZESTOCHOWA, ul. Panny Marii Nr. 36. Telefon Nr. 50. Skrzynka pocztowa Nr. 48

Na zasadzie uchwały Zjazdu Związku Prasy Prowincjonalnej wszystkie komunikaty zapowiedzi, wszelkie listy i listki prywatnych podlegają opłacie.

Każda nowa podwyżka taryfy obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zamiany cna bez uprzedniego zawiadomienia.

## „Teatr PARYSKI”

Program od czwartku 22-go Grudnia 1921 r. i dni następnych.

Największa i najspanialsza SENSACJA SWIATA!

wytwórni UNIWERSAL-FILM MANUFACTURING Co w Nowym Yorku.

# INDYJSKI SZTYLET

Potężne arcydzieło filmowe!

6 serji — 18 epizodów — 36 aktów.

Obraz ten pobit rekord nowoczesnej techniki i demonstrowany był z nieopisanym powodzeniem na ekranach **Całego Świata**. Rzecz dzieje się w północnej i południowej Ameryce, Azji, Australji i pustyni Sahary. Niewidziana dotychczas technika i pomysłowość reżyserji, wzbudziły zachwyt **Całego Świata**.

**Dziś I-sza Serja. POD WPLYWEM HYPNOZY** **Dziś I-sza Serja.**

Podróż między obłokami—Skok z wysokości 200 mtr. Przechybianie z jednego okrętu na drugi. Walka w nurtach morza i inne karkołomne sztuki.

W głównych rolach ulubieniec całego świata

**EDDIE POLO**

nieporównany w bokale, pływaniu i skokach. Silny jak lew, zwinny jak małpa, odważny jak tygrys.

I jego nieporównane partnerki, słynne amerykańskie artystki, premjowane pięknościami **Teima Percy** i **Eggy O'Bara**.

## CEMENT

najlepszej marki „Wiat”  
sprzedaje hurtownie  
**D. BERKOWICZ**  
Częstochowa al. Kościuszki 45 Telefon 425

### ROZPRAWA

## Nad kryzysem przemysłowym.

Na ostatnim posiedzeniu Sejmu po uchwaleniu danyj przystąpienie do rozpraw o kryzys w przemyśle.

Posel Barlicki oznajmił, że połączone komisje przemysłowo-handlowe i ochrony pracy rozpatrywały wniosek nagły Klubu N. P. K. i p. G. G. i. w sprawie rezolucji wywołanej rząd, aby pod kontrolą udzielał kredytu na rozpoczęcie wydatnej walki z droższymi artykułami pierwszej potrzeby i spisał listy krytyczne do sejla jednego stanowiska, przekazał tożsamoemu przemysłowi obywateli rządowe, prowadził ewidencje towarów przychodzących z zagranicy i regulował agencję, aby przystąpił do zróżnicowania taryf kolejowych i eksportowych, ułatwił eksport z Polski, przy nowelizacji ustawy o ochronie lokatorów zabezpieczył także interesy właścicieli nieruchomości, nie w drodze wyjątku z pod ustawy lokalów przemysłowych, ale jasnym podwyższeniem mnożnika; dalej, aby unieść umowę, zabezpieczającą robotnikom zasiłek podczas kryzysu, aby równomiernie rozdalał waggi górnoludki we wszystkich dzielnicach, wreszcie, aby utrzymywał w ruchu zakłady będące pod zarządem państwa, aby zakładów (nie sąmykaj całkowicie, lecz w razie konieczności ograniczał produkcję, nie wydalał robotników, aby nie obniżano im zarobku, aby znizowano ceny młolstwa i wypleku.

W tej sprawie zabrał głos kierownik ministerstwa przemysłu i handlu Strassburger, który oświadczył: Przed dwoma tygodniami przedstawiłem Sejmowi poglądy rządu na sprawę kryzysu przemysłowego i wysunąłem trzy

punkty, a mianowicie: dążenie do znizki cen, pomoc kredytowa i pomoc wywozu polskiego. Wywóz polski ograniczył napotyka na donyż znaczną trudność ze względu na stan waluty i z braku odpowiednich organizacji handlowych. Ostatnio sytuacja poprawiła się nieco, gdyż cena towarów ograniczyła się na pewnej wyście, jednakże tego przemyślni nasz może znówu kontynuować z zagranicą. W ostatnich czasach przemyślni nasz donyż intensywnie zajmuje się organizowaniem swiatka eksportowego, zwłaszcza wtedy to przysłały wielkianckiego i przemysłu maszyn rolniczych i Polska powinna wejść w stosunki handlowe i zawrzeć umowy handlowe ze wszystkimi państwami i z wszystkimi sąsiadami Czerwicy, (do Czechosłowacji, Niemcy, Anglia będą z nami konkurowały, ale to jest konieczne i podnieść walory Polski, jako cennika transportowego dla handlu z Rosją. Co do pomocy kredytowej, to rząd udzielił (dla tych kredytów przemysłowi w wysokości 10 miliardów. Zniski dotychczasowe przedstawiają się następująco: w przemyśle papierniczym nastąpiła znizka o 6 procent, choć zapowiadano 20 procent, ceny celulozy spadły o 10 procent, ceny piernicy i wyrobów maszynowych o 50 proc., a w tych dniach zgodziliśmy się dalszej znizki. Rząd popierać będzie inicjatywę prywatną w kierunku znizki cen i już poczynił w tym względzie pewne kroki, naprzykład zawieszł cła od tłuszczu, masła, margaryny i t. d. Do 1 stycznia nastąpić może dalsze zawieszenie. Wnioski komisji mówią jeszcze o sąrachach przymusowych. Rząd opierał się ostentacyjnie na dekrety, gdy zamyka się te zakłady, które nie prosperują. Ważny punkt kultury nacjonalny w kryzysie już minął. W najważniejszych gałęziach przemysłu jest tendencja ku poprawie stosunków.

Posel Żulawski dowodził, że dalsze dostołnie cały przemyślni został szeregowany. Bezrobotnych jest dotychczas 200 tysięcy ludu, kryzys objął takwo łódź, białostockie, cały przemysł hutniczy, naftowy, papierowy, drzewny. Wystarczy

tylko przyrzec się, co się dzieje w przemyśle węgłowym. (Juz się dzieje) ale 10 godzin pracuje, ale nie pracuje się i 8 godzin. Dalszej widziwy, że wszyscy pracują 3—4—5—6 godzin. Wywóz się rząd, aby bezwzględnie przystąpił do wprowadzenia państwowej gospodarki węgla.

Posel Wierzbicki nie może się zgodzić z ministrem przemysłu, jakoby już przemiął najcięższy moment przesilenia. Przysięgny kryzysu w Polsce są takie same, jak na całym świecie. Jeżeli wojna wprowadziła kryzysu gospodarczy na całym świecie, to jako może uniknąć kryzysu i Polaka. Wszyscy jesteśmy zgodni, że przawyciężyć kryzysu może tylko

zmniejszenie kosztów produkcji. Tęsknotę produkcji w wysoka stopniu zależy od pracy. Niezbędna jest modernizacja produkcji i organizacja pracy.

Pos. Wojtowicz wita z apelem do b. b. nad sprawą kryzysu i wzywając do społeczeństwa, pracy i Sejmu, ceniąc cen, że droga uspokojenia jest jedynie ciężka, pod warunkiem, że nie obliwy wagi i wagi. Klub mówcy będzie głosował za rezolucją o kontroli nad przmysłem. Na tem dyskusja zamknięta.

W głosowaniu przyjęto pierwszą rezolucję Komisji z dodatkiem pos. Rosyja, aby pomoc kredytowa dotyczyła tylko relokacji.

## Rokowania polsko-niemieckie

Katowice 20 i 12. Komunikat prasowy delegacji polskiej z dnia 19 grudnia:

W dniu dzisiejszym zakończyły swe prace przedwzięte komisje dotyczące spraw węglowych i elektrowni, spraw węglowych oraz części komisji prawnych. W dniu jutrzejszym nastąpi przerwa świętowa w pracy podkomisji celnej oraz pozostałych podkomisji prawnych. Podkomisja dla spraw kolei, która prace swoje podzieliła na 8 wydziałów specjalnych, obradować będzie do d. 21 mg. P. minister Olasowski wraz z sekretarjatam wyjeżdża d. 22 mg. na święta do War-

szawy. Powrót jego do Katowic wyznaczony jest na 25 mg. W dniu tym wzmowa swe prace podkomisje, które przed tymczasem nie doprowadziły do ugodnienia poglądów pomiędzy kontraktującymi stronami. Reszta podkomisji przystąpi 4. 5 stycznia r. p. do prac redakcyjnych. W tymże dniu więcej czasu spędzowaliśmy na Górnym Śląsku przyjęciu premskiej komisji gospodarczej do rokowań górnoludkich p. dz. Calandera. Ostatni termin jego przyjazdu nie jest jednak jeszcze ustalony.

## W sprawie osadników niemieckich w Polsce.

### Nota Konferencji ambasadorów.

Berlin. Treść noty Konferencji ambasadorów w sprawie dźterzawców domen i osadników niemieckich w Polsce, doręczonej ambasadorowi niemieckiemu w Paryżu, jest następująca: Pismami z dnia 3 września, 3 października i 30 listopada b. r. zwrócił pan uwagę Konferencji ambasadorów na pewne zarządzenie, wydane przez rząd polski względem osadników i dźterzawców domen pochodzenia niemieckiego w b. dalszicy Pruskiej. Konferencja ambasadorów badała podniesione w tych pismach zarzuty. —

Jest ona zdania, że kwestja ta należy do zakresu spraw, które w myśl art. 92 Traktatu Weimarskiego mają być regulowane pomiędzy obu rządami w drodze bezpośrednich rokowań. Ponieważ jednak obie suje się, że jest rzeczą trudną, aby obie rządy dobrowolnie i rychło doszły do porozumienia, Konferencja ambasadorów jest zdania, iż jest rzeczą wskazaną rozstrzygnąć tę kwestję w drodze negocjacji z Alphonse, które go już przedtem mocarstwa przasnasyły do oddania swolich usług obu stronom w razie różnicy zdań i wyco-

być go przy tych rokowańach w trybunę sądnego rozjemczego. — W tych warunkach postanowiła Konferencja ambasadorów prosić oba rządy, aby jak najrychlej przystąpiły do rokowań celem uśmiedzenia kwestii, dotyczących położenia wspomnianych osadników i polecił p. Alphandowi na wypadek nieosiągnięcia porozumienia, aby przysłał rolę sądnego rozjemczego pomiędzy obu stronami.

Następnie Konferencja ambasadorów postanowiła zwrócić się do rządu polskiego z prośbą, aby się do usunięcia różnic zdań zryzygował z wszystkich zarządzeń, w następstwie których obecne położenie wspomnianych osadników mogłoby ulec zmianie.

## Telegramy

### Emisarjusze bolszewicy na Górnym Śląsku.

Królewska Huta. W tych dniach przybyło w okolice Królewskiej Huty dwu emisarjuszy bolszewickich ze specjalną misją zorganizowania wśród robotników partii komunistycznej. Rząd bolszewicki bowiem opiera wszystkie nadzieje rewolucji na Zachodzie na masach robotniczych górnośląskich. Niezwybnicie rewolucji bolszewickiej na Górnym Śląsku byłoby uważane przez Moskwę za jedną z najcięższych porażek.

### Kolonistów niemieckich

Paryż. Rada ambasadorów przeleżała do ostatniego polskiego notę, dotyczącą decyzji w sprawie dźwierżawców danych dóbr państwowych pruskich w byłej dzielnicy pruskiej, oraz kolonistów niemieckich. Delegat, który przewodniczył byłemu rokowaniu polsko-niemieckim w tej sprawie w Paryżu ma mieć charakter arbitra. Treść noty podajemy na innym miejscu.

### Kowno a wybory na Wileńszczyźnie.

Wilno. Z okazji wyborów na Wileńszczyźnie rząd litewsko-kowieński przygotowuje szereg odesów, które zwracać się będą do Polaków, Litwinów, Białorusinów i Żydów Litwy Środkowej. Ponadto rząd kowieński zamierza zwrócić się do Ligi Nar. i państw sprzymierzonych z protestem przeciwko zwoływaniu Sejmu w Wilnie.

### Amnestja polityczna.

Wilno. Ogłoszenie amnestji obejmującej wszystkie przestępstwa polityczne nastąpić ma w dniu 1 stycznia.

### Litwini katują skazańców przed egzekucją.

Wilno. Informacja jakże nadeszła z Kowna stwierdzająca niewątpliwie, że rozstrzelani w początkach grudnia Dresser przez całą noc przed egzekucją był bez kłosa katowany.

### Katastrofa kolejowa.

Sarny. Wczoraj po południu w skutek separacji się toru kolejowego rozbił się pociąg osobowy, idący z Kowna. Zabici są pomocnik maszynisty i palacz, kilku pasażerów odniosło rany. Lokomotywa jest rozbita zupełnie, trzy zaś wagony są uszkodzone.

### Ministerjum dla spraw polskich w Kownie.

Wilno. Z Kowna donoszą, że w projekcie budżetu Litwy Kow. na rok 1922 przewidziano są wydatki na ministerjum do spraw polskich. — Min. do spraw żydowskich, jak wiadomo, istnieje w Kownie już od dawna.

### Afera paskarska na Litwie Kowieńskiej.

Wilno. Z Kowna wysłano niedawno 3 wagony, przetranszowane zresztem dla głodnych w Rosji. Wagony ostemplowane były urządzeniemi pieczęciami minist. spraw zagranicznych i min. skarbu Litwy Kowieńskiej. Minister wojny Szymkus, podejrzewając, że wagony nie zawierają żywności, jak to głosiła deklaracja, polecił dokonać rewizji ładunku w Janiszcech. Rewizja dała sensacyjne wyniki. W wagonach znaleziono 427 pudów sacharyny i kilkanaście pudów kokałny. Śledztwo w tej sprawie przekazano prokuratorowi wojskowemu. Jak się sądzą, twa ujawniło, aferę spekulacyjną finansową bank „Uklobank”, którego głównym akcjonariuszem jest Purlickis oraz szef departamentu wschodniego ministerjum spraw zagr. Litwy Kow. — Wokajits, który konwojował wagony.

Purlickis oraz kilku wyższych urzędników, smieszonych w tej sprawie, we-

zwano do prokuratora wojskowej. Prasa opisywała, a w szczególności „Lituvos Balaas” domaga się kategorycznie ustąpienia rządu, skompromitowanego skandaliczną aferą paskarską.

### Rokowania Brianda z Lloydem George'em rozpoczęte.

London. Wczoraj przed południem rozpoczęły się w Downing Street, rokowania pomiędzy Lloydem George'em i Briandem. Ze strony Francji w konferencję wstąpił także Louchet i Bertolot. Pierwszym punktem obrad jest sprawa odszkodowań. Pod obrady wejść takie problem rosyjski.

London. „Patri Parisien” ponosi, że Anglia postawiłi prawdopodobnie w obecnych rokowańach Francji trudne warunki do przyjęcia. Anglia żąda, aby Francja zgodziła się na ograniczenie srożeń i na zwołanie konferencji europejskiej, na której byłoby reprezentowane i Niemcy i Rosja.

### Wojna republik syberyjskich

London. Pisma angielskie donoszą, że Rząd Republiki Dalekiego Wschodu zwrócił się do głównodowodzącego wojsk japońskich na Syberji z oświadczeniem, iż Republika Dalekiego Wschodu znajduje się na stopie wojennej z Republiką Władystocją i liczy na neutralność wojsk japońskich podczas działań wojennych. Do Republiki Dalekiego Wschodu przybyły już wojska sowieckie i materiał wojenny. Działania wojenne również się rozpoczęły. Wojska republiki Dalekiego Wschodu przekroczyły już w kilku punktach granicę Republiki Władystocckiej. Wypowiedzenie wojny nastąpiło w skutek zyczenia Moskiewskiej Rady Komisarzy Ludowych, która oświadczyła, iż utrzyma nie portu Władystocckiej w ręku rosyjskim jest koniecznością dalszową.

### Orkan zniszczył kopułę kościoła św. Piotra.

„Il. Kur. Krak.” donosi: Nisładny orkan, asalający nad Krakowem, zerwał i zniszczył prawie całą kopułę dachu świątyni na kopule kościoła św. Piotra przy ul. Grodzkiej. Jest to świątynia obrzezana, albowiem kopuła ta należała do najpiękniejszych w Polsce. Była ona wzorowana na kopule bazyliki św. Piotra w Rzymie. Skąd przysłano do Krakowa gotowy jej projekt, wykonany przez ucnia Michala Anioła, mianowicie Jakóba della Porta w XVII wieku.

### Rozruchy w Pradze.

Praga. Wczoraj wieczorem wybuchły tu rozruchy drożdżalne. Skłapy w kilku punktach miasta splądrowano.

### Powrót wojsk angielskich z Irlandji.

Poldub. „Weekely Dispatch” donosi, że ze względu na bliższą ratyfikację traktatu irlandzko-angielskiego przynieszone są przygotowania do natychmiastowego powrotu wojsk angielskich z Irlandji do Anglii. W tym celu zgromadzono już w porcie Milford liczne okręty.

## Ostatnie wiadomości.

### Z Rady ministrów.

Warszawa 21 | 12 A. W. Na wczorajszym posiedzeniu komisji politycznej Rady ministrów omawiano sprawy G. Śląska, umowy polsko-czeskiej, oraz sporu polsko-litewskiego.

### Wyjazd Aszkanazego.

Warszawa 21 | 12. A. W. Delegat polski przy Lidze Narodów p. Szymon Aszkanazy wyjechał dziś wieczorem do Paryża, skąd po przeprowadzeniu szereg konferencji uda się do Genewy.

### Przemysłowcy śląscy pogodzili się z losem.

Warszawa 21 | 12 A. W. Dowiadujemy się, że wśród przemysłowców śląskich ustalili się poglądy, że wszelka akcja skierowana przeciw Polsce byłaby niepotrzebna, a nawet szkodliwa.

### Czego poszukuje policja?

Warszawa 21 | 12 A. W. Wczoraj policja w Warszawie przeprowadziła rewizję w magazynach konfekcji, poszukując jedwabiu i koronek, których wóś jest zabroniony.

### Podejrzany statek powietrzny nad Krakowem.

Kraków 21 | 12. Wczoraj nad wieczorem zauważono w znacznej wysokości nad Krakowem podłużny balon, który szybko przyspłynął nad miastem. W szarym przedwiozonym smierchu widziano długą płamę w kształcie cygara, smująca

nyby ciemna symetryczna chmura od zachodu ku wschodowi.

### Powrót gen. Le Ronda na G. Śląsk

Ketowice 21 | 12 A. W. Pisma niemieckie donoszą, że gen. Le Rond w najbliższych dniach wraca na G. Śląsk.

### Co odpowiedziała Ententa?

Katowice 21 | 12 A. W. „Valkestima” donosi z Paryża: Zgodnie z informacjami „Timesa”, iż entente zajęła odmowne stanowisko wobec żądań niemieckich wypłacenia odszkodowań za straty poniesione podczas saburszeń na G. Śląsku, odpowiedź ententy wykasują, iż **wina państwa Polskiego odnośnie do rozruchów górnośląskich nie jest dowiedziona.** Wobec czego, Rada ambasadorów nie będzie uśredniała starg władz cywilnych o odszkodowanie.

### Cel konferencji premierów.

London 21 | 12. Omawiając konferencję premierów francuskiego i angielskiego, „Daily Chronicle” donoszą, że narady te mają na celu wyszukanie podstaw, na których należałoby oprzeć konferencję ogólną. Naszym zdaniem — **plazą w dziennik — konferencja ta winna być oparta na jak najszerszych podstawach, zarówno co do liczby reprezentantów krajów, jak i co do porządku dziennego.** Zdanem jest, winien być zapewniony układ ustalający stosunek pokojowy w Europie, na wóś traktatu sawartego światło w Waszyngtonie w sprawie Oceanu Spokojnego.

Dlatego niezbędne jest dopuszczenie do konferencji prócz przedstawicieli państw sprzymierzonych, również reprezentacji byłych państw nieprzyjacielskich oraz Rosji. Porządek dzienny winien zawierać, prócz spraw odszkodowań i długów, również kwestję walut i rozbrojenia.

### Zebrańie Rady Najwyższej

London 21 | 12 A. W. „Daily Chron.” donosi, że Rada Najwyższa ma zebrać się w początkach stycznia. Tematem obrad będą projekty tyczące się regulowania spraw repatriacyjnych. „Daily Mail” utrzymuje, iż Briand wystąpi z wnioskiem o redukcję sił zbrojnych Francji.

### 50,000 bezrobotnych angielskich dla Francji

London 21 | 12 A. W. Wedle „Daily Express” proponuje Briand Lloyd George'owi wysłanie 50,000 bezrobotnych angielskich do zniszczonych obszarów północnej Francji.

### Abcy poróżnić Francje z Anglią.

Paryż 21 | 12. „Journal des Debattes” pisząc o podróży Rathenau do Londynu, utrzymuje, że spełni ona na niczem, gdyż niemieckie raty na styczeń i luty są już postanowione, określone i nie da się w nich nic zmienić.

### Dalsza akcja powstańców ukraińskich.

Lwów 21 | 12. „Rydnij Kraj” dowiaduje się, że główne dowództwo powstańców ukraińskich zajmuje się obecnie ugodnieniem akcji prawobrzeżnych oddziałów powstańczych z akcją oddziałów stamana Miebny, które walczą pomyślnie z bolszewikami w okolicach Hulej-Pola.

### Sowietcy zwyciężyli powstańców na Ukrainie?

Moskwa 21 | 12 A. W. Na wazachukraińskim kongresie w Cherkowie oświadczył komisarz ludowy Rakowski, że Ukraina sowiecka zwyciężyła ostatecznie powstańców, które Rakowski nazwała swymi handytysmem. Mimo to jednak nie jest jeszcze pewnym, czy nowe bandy z Polski (?) i Rumunji nie napadną ponownie na Ukrainę sowiecką.

### Proklamacja samodzielnej republiki nadreńskiej.

Kolonja 20 | 12. W organie separatystów nadreńskich „Rheinsche Republik” zapowiada redaktor tego pisma Sweets bojowe pogotowie niemieckie i zwraca uwagę na to, iż Nadrenia znajduje się w przededniu wielkich wydarzeń. Ma on nadzieję, że będzie to możliwym w niedługim czasie przynieść ważne i pomyślne wiadomości. W ciągu przynajmniej tygodnia nastąpi napewno wyznanie uchwiał, powziętych w Bonn i żądających proklamowania samodzielnej republiki

nadreńskiej. Prasa niemiecka widzi wtem świadectwu zapowiedzi separatystów nadreńskich.

### Sprawa zamachu na bank Morgana.

Warszawa 21 | 12 A. W. Uwieszenie bolszewickiego agitatora Lindenfelda, które nastąpiło niedawno w hotelu Bristol w Warszawie na żądanie amerykańskiego ministerstwa sprawiedliwości, wywołało w tutejszych kołach bolszewickich niezwykły ruch. Posiadając członków tutejszej gieldy, że on domagał się schwytania Lindenfelda. Prawie wszystkie uczciwsze budynki kupieckie i sklepy są w obawie zamachów strażone przez policję i jejnych agentów. Bławscy rozsyłają do znanych przemysłowców i kupców listy z pogróżkami. Lindenfeld przyszanł się, że brał udział w słynnym zamachu dynamitowym na Wallstreet i podał nasławki i adresy swych współników zamachu. Lindenfeld oświadczył, że bomba, która przedwcześnie eksplodowała na Wallstreet była przeznaczoną dla znanego miliardera Morgana.

## KRONIKA.

— Numer świąteczny „Głosom Czestochowskiego”. W piątek o zwykłej porze ukazał się niezmiernie od wydanego już numeru gwiazdkowego ilustrowany numer świąteczny „Głosom Czestochowskiego”, w objętości kilku stron druku.

Ze względu na trudności techniczne, połączone z wydanem świątecznego numeru, prostym o jak najrychlejsze nadawanie artykułów i komunikatów, serwowo jak i ogłoszeń, które począwszy od dnia dzisiejszego przyjmują już Administracja naszego pisma do świątecznego numeru.

— Gwiazdkowe dary Ameryki dzieciom polskim. Akcja pomocy dzieciom od 3 ch lat prowadzona przez p. H. Hooyara w zorem lat poprzednich i w roku bieżącym nie zapomniela o upomniku gwiazdkowym dla biednych dzieci polskich, ofiarowując na region Czestochowski 11,420 słaszcayków, 14,250 sztuk bułeczek i 14,500 par pończoch, jak również w dniu 24 grudnia każde oddzielnie się dzielecko w kuchniach organizacji P. K. P. D. otrzymała świąteczną babkę, na którą się składa: 110 gramów maki pszennej, 20 gr. miska skondensowanego, 15 gram. tłuszczu, 15 gram. cukru, razem 160 gramów.

— Rozorganizowanie wśród urzędników. Jak się dowiaduje „Gazeta Wieczorna”, uchwała Rady ministrów co do udułlenia samopomocy świątecznej w wysokości 12 do 18 tysięcy marek urzędnikom państwowym wywołała w kołach urzędniczych żywe niezadowolenie i powszechne rozgorczenie. W niektórych urzędach przeważa opinia, aby samopomoc, która jest uważana chyba za jałmużnę, ale przynajmniej i żalobny protest z powodu lekceważenia urzędników.

### Ugi kolejowe dla szkół.

Wobec cięższych nieporozumień między młodzieżą szkolną, korzystającą z ulg kolejowych, a organami kolejowymi z powodu często niezgodnego z przepisami wystawiania przez zarządy szkół świadectw, do ulg kolejowych uprawniających, ministerjum oświecenia publ. ogłosiło w ostatnim numerze Dziennika urzędowego (Nr. 24 z 11-go grudnia r. b.) wydział obowiązujący od 1 stycznia 1922 r. nowej taryfy osobowej, z poleceniem jak najściślej stosowania się do jej przepisów.

Ze względu na nadchodzące (jeżo Bieżego Narodzenia, w czasie których młodzież z ulg kolejowych korzysta w większej liczbie, podaje się z wydziału tegoż rzeszy najważniejsze:

1) Wychowawcy bez różnicy płci i wieku uwielkich szkół państwowych oraz prywatnych, którym przyznane są prawa szkół państwowych, korzystają w wagonach klasy trzeciej pociągów osobowych i mieszanych z ulg następujących: a) przy przejazdach na wakacje świąteczne (Bże Narodzenie, Wielkanoc i Zielone Świątki, według nowego i starego stylu, oraz święta według wyznania mojżeszowego, na które władze szkolne sławiają ucnów tego wyznania od sąjęć szkolnych) oraz tam latnie i z powrotem, placę połowę ceny normalnej i b) przy przejazdach na odiałość nie dalszą, niż 80 km. między stacją, w pobliżu której znajduje się dana szkoła, a ta, w pobliżu której uczeń zamieszkuje, placę sa mieszane bilety uczniowskie jedną czwartą

cey normalnych biletów uczniowskich.  
 2) Ułga pod lit. a przysługuje nietylko bezpośrednio po rozpoczęciu, względnie zakończeniu wakacji letnich i świątecznych, lecz również w ciągu tych wakacji, jednak tylko na przejazd jednorazowy z miejsc, w którym znajduje się dana szkoła i powrotem.

3) Do uzyskania ulgi powyższej, wymagane jest na każdy przejazd, tam i z powrotem, zaświadczenie bezpośredniej władzy szkolnej.

W dalszym ciągu następuje wykonanie dotychczasowych zadań; winno ono stwierdzić przedewszystkiem, iż dana szkoła jest państwowa lub prywatna, ale z prawem szkół państwowych, nadto mająca nawiazac podlega ręczny (nie fałszywe) i pieczęć władzy szkolnej, imię i nazwisko ucznia, stację wyjazdu oraz przeznaczenia, dalej cel podróży, wreszcie ważność zaświadczenia, który nie może przekraczać trzech miesięcy.

Zaświadczenia, wypełnione nienależycie, z przekreśleniami, poprawkami, dopiskami itp., będą uznane za nieważne i odbierane właścicielowi.

Przytoczone powyżej ulgi mogą być również przyznane na podstawie zaświadczeń przełożonych władz szkolnych nauczycielom i nauczycielkom szkół powszechnych, przy przejazdach w celu uczęszczania na wakacyjne kursy usupalniające.

— Marka polska stabilizuje się. Na sejmiku gminy warszawskiej w dn. 20 b. m. zamocowali się ogromny spadek walut obcych.

Dolary gonili funty, funty padaly, podciągając na dół dolary.

Pod koniec sejmiku waluta amerykańska była poniżej 3,000 marek. Funty obniżyły się o 550 marek na stuce.

Akcje również niżej. Jedna waluta niemiecka utrzymywała się wskutek tego, że kupowano większe jej ilości na eksport, trochę na rachunki końcowe, a po większej części nabywała jej spekulacja, uważając, że kurs 17 i pół nie jest zbyt wygórowany. Naturalnie, trzeba się spodziewać spadku kursu i waluty niemieckiej.

**Z odczytu na inwalidów.**

urządzonego staraniem Stow. Techników w Częstochowie.

Stowownie do zapowiedzi, staraniem Czesł. Oddziału Stow. Techników we wtorek d. 20 b. m. p. Maria Paskowska w pięknie wypowiedzianym odczycie przedstawiła kultury religijne u rozmaitych narodów, poczynając od starożytnych, jak egipski i grecki, wykazując istotę ich wierzenia. Przesła następnie do narodów asyjskich, u których przeważa religia buddyjska, dalej asyjskim u japończyków, islam u arabsów, w końcu judaizm u żydów. Prelegentka zaznaczyła, że narody, dochodzące do większej kultury i cywilizacji, mają doskonalszą religię i przeciwnie upadek religii w narodzie powoduje upadek jego państwowości. W końcu zatrzymała się na chrześcijaństwie, z którego jak z pnia pochodzą 3 konary: katolicyzm, protestantyzm i prawosławie, stanowiące jedną religię, a tak wiele różnicę się wyznania. Bo gdy ewangelizacja oszalała swą nową głoszenie nauki Chrystusowej, ortodoksyjnie mianuje się prawowiercą, trzeci wyznanie nosi skromną nazwę katolicyzm, czyli powszechnego, dążąc do jaknajszerszego rozpowszechnienia go. Chrześcijaństwo prowadzi narody do największej doskonałości, czego dowodem, że największą kulturą powstaje u narodów chrześcijańskich. Z trzech wyznań chrześcijaństwa najwyżej stoi katolicyzm, który po upadku w wieku ubiegłym na zachodzie, obecnie dochodzi do dawnej świetności, propagowany przez całą Inteligencję, a co nas największą dumą i radością naprzemiennie powinno, że dąży się to pod wpływem dawnej naszego sławnego roduka Hensena-Wrońskiego.

Hacne oklaski były podjętą tę pięknie wypowiedzianą, wspaniałą myślą, s których, niestety, skorzystała tylko mała garstka słuchaczy.

Zannaczyć wypada, że w Częstochowie, jak w każdym mieście prowincjonalnym jest wiele osób, które stale narskają na brak kulturalnej rozrywki, gdy zaś nadarzy się sposobność, że z wielkim nakładem starań i połączonej z niemi kosztów, grono osób postara się o jakąś strażnicę duchową, to sala choć ściszony rozmiarów, świeci pustkami. Zaniedbanie tego miłośnicy wymowny przykład na ostatnim interesującym i odczytanie komitej prelegentki, oraz na świętym

Rabat od 100 do 500 mk.

**HANDEL WIN I WÓDEK**  
**W. REICHERA**  
 II-ga ALEJA Nr. 26.  
 (Telef. 7 i 43).

Przypomina Sz. kupującym, że posiada wielki wybór oryginalnych win francuskich, węgierskich jak również wódek i likierów.

Na święta specjalny rabat!

Korzystajcie z okazji!

**Nadszedł świeży transport Jabłek**

ul. Szkolna 3-b. od godz. 9 do 6 wiecz.

odczyt gen. Litnika o G. Śląsku, pomimo, że oba połączone były ze słasne tym celem.

— **Chwałobny przykład** Rady gm. Olstyn. W sprawie projektowanej jednorazowej daniny Rada gm. Olstyna powzięła następującą uchwałę: „Przyjąwszy pod uwagę, iż projektowana dmina jest koniecznością państwową i postrzymującą droższą, przes podniesienie kursu waluty nasej, na takową s chęcią zgadzamy się”.

J. Lumbarski, Józef Tomasz, J. Walczyk, F. Tomelak, F. Huras, M. Kusmierz, Jan Splewak.

Niewątpliwie i inne gminy wiejskie pódją za przykładem gminy olstynskiej, dając tym wyraz swego obywatelskiego stanowiska i zrozumienia potrzeb Ojczyzny.

— **Sklepy otwarte** będą do 9 wiecz. Dla udogodnienia publiczności dokonywania zakupów przedświątecznych Stowarzyszenie kupców polskich zwróciło się do ministerjum pracy s memorandumem, w którym prosilo ministerjum o pozwolenie przedłużenia godzin otwarcia sklepów o dwie godziny dlanie dłużej.

Ministerjum pracy, wychodząc s zależności, iż w ruchu handlowym okresie przedświątecznego saloterowane są jak najszersze kół publicznosci, a również i pracownicy handlowi, zezwolenia takiego udzieliło i w dniu dzisiejszym rozslane zostały odnośne rozporządzenia do organów podwładnych ministerjum i władz komunalnych.

Rozporządzenie powyższe dotyczy m. st. Warszawy. Wobec powyższego sklepy w Warszawie mogą być otwarte do godz. 9 wieczorem.

Szkoda wielka, że tego rodzaju rozporządzenie przysłało do Częstochowy drogą urzędową prawdopodobnie dopiero... po świętach!

**Zemsta czy napad rabunkowy?**

Tajemniczo przygoda właściciela kantoru wymiary.

W ub. wtorek o godz. 6-ej wieczorem, gdy właściciel kantoru wymy p. Władysław Nassalski, powracał do domu wraz s urzędnikiem swym p. Mittelstądem, niosąc w portfelu i torbie skórzanej pieniądze oraz srebro na ogólną sumę około 500,000 mk. w sieni domu przy ul. Kościuski nr. 17 spotkał go nader nieprzyjemna przygoda.

Oto, gdy p. Nassalski wchodził na nieoświetlone schody, jakiegoś przyciszonego pod ścianą indywiduum uderzyło go s całej siły kijem w głowę.

— „Rany boskie!” — krzyknął saakoczony tym niespodzianym napadem.

— „A co tam takiego?” — spytał idący o kilka kroków s tyłu p. Mittelstądem. Ale sam usłyszał odpowiedź s klak s schodowej wyskokły jakiś osobnik, szcując kij na slemę p. Mittelstądem, na którego wpadł uciekający, przystąpił słoczyć s ubranie i sacną go torbą ze srebrem bic i po głowie. Wówczas tajemniczy napastnik podczas samotnienia się, strzelił urzędnika jakimś ostrym narzędziem w głowę, poczem rucił się do ucieczki.

Powiadomione o tajemniczym sajecciu policja wszczęła energiczne dochodzenie

ślędsze. Raniony w głowę p. Mittelstądem po saloeniu opatrunku pozostał na kuracji domowej.

— **Ubezpieczenie robotników od wypadków.** Warszawa. Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń od wypadków, organizacja przemysłowców b. Kongresowi zwróciło się do p. preza s rady ministrów s memorandumem, wykazującym konieczność wprowadzenia na całym obszarze państwa jednolitego ubezpieczenia od wypadków. Jak wiadomo, w b. seborach pruskim i austriackim istnieją obywatelskie instytucje ubezpieczenia robotników od wypadków i wszystkie robotnicy — nawet rolni — są od wypadków ubezpieczeni. Tymczasem w kon granowce takiej instytucji niema.

Niezależnie od tego kooperatywa wstępuje w memorandumie na konieczność i niecierpiące zwłoki reformy i poprawki, które należałoby drogą cyrkularzy ministerjalnych wprowadzić do przepisów 1903 r. o ubezpieczeniu robotników od wypadków, a mianowicie: 1) Przejście i poprowadzenie przepisów lekarskich do określenia stopnia utraty niezdolności do pracy. 2) Opłaty sądowe, akapetysy i wogóle procedura sądowa. 3) Zwolnienie od opłat stampowanych. 4) Powiększenie mnożnika emerytur poszkodowanych robotników na koszt skarbu.

**Napad rabunkowy — na złodzieja.**

W Legiszu, w Zagłębiu Dąbrowskiem, czarpanie syków s potajemnych sybów węgłowych jest na porządku dziennym. Co noc niemi wywozi się po kilka wozów węgla, który sprzedaje się w obliczalnych ilościach.

Niektórzy Tomasz Pawełczyk zarobił w ten sposób 100,000 marek. Nieuczciwy ten zarobek nie wyszedł mu jednak na dobre. Zaudrośnił, dowiedziawszy się o jego sykach, uplanowali napad. Wieczorem wpadło do mieszkanka czterech zamaskowanych męszczyń, żądając wydania pieniędzy. Kiedy Pawełczyk oświadczył, że pieniędzy nie ma, jeden s rabuśłów strzelił do niego, raniąc go ciężko w głowę. Na skutek alarmu sblegli się domownicy, puszczając napastników, którzy jednak sdążyli przedtem zrabować portfel s 40 tysiącami marek.

Jest rzeczą niesłychanie rzadką, bo człowiek, który spostrzeżę, że jego sposób postępowania, jego cechy indywidualne i oryginalności podobają się ludziom, nie rozumiał się w swym typie i nie począł w końcu sam siebie przysadzać.

**EPILEPSJA**

(choroba 6-tego WITA)

Zmniejsza się ilość ataków tonikalnych, a przy dalszym zastosowaniu usunę te choroby ergjalne „NOVOPILEPTOL” s kognitum

Żądać w aptekach i składach aptecznych. Wyrób apteki A. Gyscottego w Warszawie.

!! NA GWIAZDKĘ !!

**Futra wazskie kryte**  
od 15000 mk.

**Kozuski s Serdaki**  
od 1500 mk.

ul. Szkolna 3b. I-szeń 2 p. od 3-ej po pol. do 7-ej wiecz.

**NA GWIAZDKĘ!!!**

**TRYKOTAŻE**  
CZYSTO WELNIANE

Jako to: Swetry, szale, czapki, rękawiczki, kiteiki, bluzki, koszulki itp.

Z. LAPPE, II Aleja 3L

**NA GWIAZDKĘ**

Detal po cenach fabrycznych urzędu

Fabryka albumów i nesesserów  
Ogrodowa 4.

**Magazyn Konfekcji.**

II Aleja № 33

poleca świeżo nadeszłe damskie warszawskie palta oraz przyjmuje obstarunk z własnych i powierzonych materiałów

[Na składzie:  
kapy, firanki, sukate welniane, jedwabie, etaminowe, oraz materiały na sukate.

**Uwaga! Suknie welniane**  
od 4,000 marek. :: ::

Wypredzą swetrow welnianych zeslorocznych po 4500 mk. i busków damskich chromowych kieleckich po 5,000 mk.

**ODMROŻENIE**

maść „MROZOL”

zapobiega odmrożeniu i goi powstałe rany.

Sprzedają apteki i składki apteczne

**Choroby:** zółdka, kizek, nerek obstrzęk, hemoroidy i t. p. radykalnie leczą

**Szwajcarskie gorzkie słoła**

**D-ra Bauera**  
sprzedają apteki i składki apteczne.

**Licytacja**

na sprzedaż kizek bydlęcych.

Związek Rzeźników Zyd.przy Zyd. Reursulo Rzemieśln. w Częstoch rozpisuje licytację na sprzedaż kizek zbydła zabiegowa w Rzeźni miejskiej. Oferty zamknięte oraz kaucję w wysokości sto tysięcy mk. należy składać na ręce prezesa Związku Rzeźników p. H. L. Gąbka ul. Panny Marji 4 do dnia 27 | XII r. b. godz. 4 po poł. W razie nieprzyjęcia oferty kaucja będzie natychmiast zwrócona zaś w razie przyjęcia będzie zaliczona na pezet rachunku umowy. Otworzenie ofert nastąpi dn. 27 XII r. b. o godz. 6 wiecz. w lokalu Res. Rzem. Panny Marji 21.

**LICYTACJA**

Starostwo Częstochowskie rozpisuje najmniejszym publiczną licytację na sprzedaż jednego konia, maści karej, lat 12 i jednego wolantu. Licytacja ta odbędzie się dnia 30 grudnia 1921 r. o godzinie 12-ej, na podwórzu Starostwa,

**Zamieszony**

damski sweter odebrać można za zwrot kosztów u J. M. Barliera Rynek Wiel. Nr. 2.

**Szkola tańców**

M. Lubońskiego nauczyciela tańców wesołego Salsi Harosaja Strazacka 8

czy najwspanialszą tańców kapisy przyjmaje I Aleja 5

**W sobotę**

wiatr porwał próżny filcowy kaletusz. Opoznam o zwrot sa swolita nagrodą do Gódk

**Akuszorka**

Szramowa s Krak. Dyplomem przyjmując panele i zamawiając III Aleja Nr. 71

**Zgubiono**

dn. 19 grudnia portfel z pieniędzmi i kartę demobilizacji wydaną przez I pułk szwoleżarów jaa imię Adama Swiderskiego lastawy znalazła pieniądze może zatrzymać, dowody przystę złożyć w Redakcji

**Przybłąkali**

się pies rasy wliczki Kule Nr. 116 Gładysz odebrać można za zwrotem kosztów.

**Kupuję**

znacznik pocztowy oraz sprzedaję pojedyncze numery „Filatelisty Polskiego” A. Gascchawski księgarnia

**Lampki**

elektryczne oświetlenie Osramowski sprzedaje J. Rozencwijs ul. Kościuski Nr. 3.



# Teatr „ODEON”

Program od poniedziałku dnia 19-go do piątku dnia 23-go Grudnia 1921 roku.

Uwaga Początek ostatniego seansu o godzinie 9-ej wieczorem.

Wielki 2 godzinny program!

Sensacyjne arcydzieło filmowe!

# KATARZYNA II-ga WIELKA

Pełne wstrząsających przygód życie słynnej cesarzowej Rosji w 7-miu wielkich aktach  
Wielkie arcydzieło filmowe nie mające nic wspólnego z dotychczas wystawianymi obrazami. Treść ilustruje najwybitniejsze momenty z życia ówczesnego dworu rosyjskiego, oraz intrygi dworskie, romanse, bahanalje, Spiski i doniosłe wypadki polityczne.

• Aleja № 43. • Kino „NOWY” • Aleja № 43. •

MOZZUCHIN

Program od soboty 17-go grudnia 1921 r. i dni następných.

RYNDINA

# „PARA GNIADYCH”

Wspaniały dramat wytwórni Jermoljewa na tle słynnego romansu rosyjskiego pod tymże tytułem,  
W roli głównej ulubieniec publiczności słynny

RYNDINA

Mozzuchin i Ryndina

MOZZUCHIN

**Dr. Lucjan Kędzierski**  
ordynator oddziału położniczego męskiego  
Akuszerja i choroby kobiece  
Przyjmuje do 10 rano i od 3 do 6 po południu  
ul. Piłsudskiego (Dojazd) Nr. 5.  
Telefon 412.

Doktor med.

**Helena Etinger - Kawaeff**

Asystentka prof. Kiemperera w Berlinie  
Dyrektor kliniki o-ry Kalmyera i szpitala Miedyn-  
sowskiego Cesarzowej Katarja w Petersburgu.  
ChOROBY WEWNĘTRZNE I NERWOWE  
Szczególnie światła i elektryczność.  
Przyjmuje codziennie od 2-6 p. p.  
i Aleja Nr. 4, tyra odprza 11 piętra.

**Dr. STEFAN PURSKI**

Kilińskiego № 4.

ChOROBY SKÓRNE I WENERYCZNE.  
Przyjmuje do 10-ej rano i od 3 - 7 po  
poł w niedzielę i święta od 9-11 rano.

**Dr. Wł. KAHL**

ChOROBY kobiece akuszerja  
wewnętrzna.  
Przyjmuje od godziny 7-9 po poł.  
ul. Dąbrowskiego Nr. 1 (Szkoła) 2 piętro

**Dr. med. E. Petrykat**

ChOROBY SKÓRNE I WENERYCZNE  
Przyjmuje od godz. 5-tej do 8-mej  
w sobotę od 3 do 5-jej po poł.  
ul. Gen. Dąbrowskiego 6, 1-sze piętro.

**Dr. Józef Kluczewski**

Specjalista kliniki szkieł. ginek. w Kazimierzu  
ul. Aleja 22 parter, prawa oficyna  
Przyjmuje chorych od 9-10 i 4-6 pp.

**Dr. Stefan Kon**

Specjalność

akuszerja i choroby kobiece  
ulica Kosciuszki Nr. 16 tel. 463.  
Przyjmuje od 4-6 po południu.

Lekarz - Dentysta

**NICHAŁ GREJNIEC**

ulica Panny Marji № 20.

Telefon Nr. 222.

Przyjmuje codziennie od 9-1 i od 2-7 wiec

DOKTOR

**PAWEŁ BRONIAŁOWSKI**

ul. Panny Marji 21 (obok Teatru Paryskiego)  
ChOROBY WENERYCZNE I SKÓRNE  
Przyjmuje od 9-12 i od 4-7 po poł.  
Poniedziałek od 11-1 po południu.

Doktor-okulistka

**Ludwik CHOMICKI**

powrócił, ordynuje w chorobach oczu  
przy ul. św. Kazimierza Nr. 9.  
od godz. 12 do 3 po południu.

Redaktor i Wydawca F. D. WILKOŚZEWSKI.

## Światło elektryczne może mieć każdy za pomocą agregatów benzynowo - elektrycznych.

Najtańszy i najpraktyczniejszy, bez fachowej obsługi, sposób oświetlania dworów, willi, kinoteatrów, hoteli, stacji kolejowych, fabryk, koszar i innych budynków. Geny fabryczne. Motor benzynowy jednocześnie służyć może jako siła pociągowa dla młocarni, pomp, siewczarni, kieratów etc. Różne typy i wielkości agregatów stale na składzie:

➔ w firmie „ARGUS” ➔  
Warszawa, Sienkiewicza 14, telefon 191-55.

Handel Win i Towarów Kolonialnych

## P. STANICZEK i S-ka

w CZĘSTOCHOWIE, II-ga ALEJA № 21.

POLECA SZANOWNEJ KLIENTELI W WIELKIM WYBORZE:

Wina: szampańskie, francuskie i węgierskie, wódki, likiery, koniaki, romy krajowe i zagraniczne. Kawę, herbatę, kakao, czekoladę w proszku i tabliczkach, barmaki, bombonierki, słodycze zwyczajne i choinkowe, musztardę w beczkach, słoikach i ga fanty, mąkę pszenną i kartoflaną, ryż, kaszę manną i owsianą, proszki do pieczenia, wanilię i galikę muszkatołową, figi, rodzynki, mak, owoce suszone, sardynki, konserwy mięsne i jarzynowe, maggi w beczkach i plynie, żelatynę, śledzie wędzone i solone, herbatniki i PIERNIKI TORUŃSKIE.

NADESZŁY POMARAŃCZE.

HURT. Ceny konkurencyjne. DETAL.



Skład broni i amunicji

— oraz —  
reperacja wszelkiej broni  
po cenach konkurencyjnych  
**P. MALCZAKA**  
ul. Panny Marji № 39.

**PRZEDSTAWICIELA** na Częstochowie  
poszukuje **FABRYKA PAPIERU**

wyrabiająca papier pakowy i tekturę. Zgłoszenia pod „L. S. 2”  
do Tow. Akc. „Reklama Polska” w Warszawie, Jaska № 10.

Najtańiej!

Papier  
Smar  
Gips  
Cement  
Pak  
Dzielnik  
Smolek drzewny  
Terpentyna

**D. BÉRKOWICZ**

Częstochowa, ulica Kosciuszki Nr. 48.  
Telefon Nr. 405.

Kaszel, chrypkę, duszność  
usuwa

Pastyłki belgijskie krajowa i la Valdo  
z marką kogut  
Ządać w aptekach i składach aptecznych.

Klerownik literacki: JAN BARYLSKI